

slag, eller, rettere sagt, frafalde de Endringsforslag, som, han muligens kunde agte at stille.

F. Nielsen: Vi have atter idag hørt fremhæve den Fortolkning af Grundlovens § 80, ifølge hvilken, denne Paragraf ikke skulde indeholde noget Løfte om en organisk Kirkeforfatning. Det forekommer mig indlysende af alle de Forhandlinger, som gik forud for denne Paragraf, at Meningen udtrykkelig var den, at den evangelisk-lutheriske Kirke i Danmark, som Folkekirke, skulde have en friere Stilling til Statsmagten, end den forhen, som Statskirke, havde haft, at den skulde have et Kirkeraad, bestaaende af Udvalgte saavel af Menighedsmedlemmerne som af Præsterne, et Kirkeraad, som kunde gjøre Kirkesamfundets egen Stemme gjældende i dens Lovgivningsanliggender, kunde øve en betydelig, skjøndt ikke endelig afgjørende Indflydelse paa disse. Jeg kan ikke Andet end være fuldt overbevist om, at denne Fortolkning er rigtig, og den er ogsaa bleven bekræftet af de Mænd, som have taget den betydeligste Deel i Behandlingen af Grundloven, og navnlig af denne Paragraf. Jeg maa derfor ansee det for sin at være et Tidsspørgsmaal, om Folkekirken i Danmark skal faae en Lovordnet Forfatning eller ikke, thi man vil dog vistnok ikke vedkjende sig det, at man ikke skulde være villig til at opfylde et Løfte, som Grundloven har givet. Det maa engang komme dertil, at dette Løfte opfyldes, og den Tid, som imidlertid hengaaer, er da en Dvergangstid. Rigsdagen, som indtil da ene udøver Lovgivningsmagten i de kirkelige Anliggender, uden at kunne støtte sig til en klar og kraftig Tilkjendegivelse af Kirkesamfundets egen Anskuelse derom, maa derfor være opfordret til den største Varsomhed med Hensyn til Kirkelovene. Kirkeforholdene ere overhovedet af den Art, at de opfordre til Varsomhed, til ikke at gaae altfor raff frem og uden Betænkning at omstøde det Bestaaende. Naar Rigsdagen selv hidtil har gjort det umuligt, at Grundlovens Løfte om en Kirkeforfatning har kunnet gaae i Opfyldelse, har den tillige, forekommer det mig, paataget sig den Forpligtelse i Mellemtiden at være meget varsom med at udstede Kirkelove. Kun da bør den gjøre det, naar der er en virkelig stærk Trang dertil. Men hvilken Trang

der er tilstede til den Lov, der her foreligger, det fik vi en særdeles mærkværdig Oplysning om af den høitærede Kultusminister, idet han med Hensyn til den vigtigste Bestemmelse i Loven, den, som jeg især anseer for at kunne medføre Fare for Kirkesamfundet, oplyste, at i de fem Hjerdingaar, der vare hengaaede, siden denne Bestemmelse gaves ved Kongelig Anordning, var der ikke i et eneste Tilfælde i det Stift, hvor Bevægelsen er størst, blevet ansøgt om, at den maatte blive henrykket. Trang er der altsaa ikke tilstede, skjøndt man foregiver det, men ved Loven vil man skabe en Trang, for derefter at kunne gaae videre. Man vil benytte den her givne Lov som en Forudsætning for en anden, endnu langt videre gaaende; man vil skride langt videre og dristigere frem. Der er paa et andet Sted fremlagt et Lovforslag, som efter min Formening aldeles vil opheve al kirkelig Orden. Naar vi derfor ønske, at man skal gaae frem med Moderation i de kirkelige Forhold, da lad os modsætte os en Lovgivning af denne Art og ethvert Skridt, som kunde lede hen dertil. Alle de Lovforslag, som rigelig ere fremkomne om kirkelige Forandringer, gaae i Retning af en større individuel Frihed, en større Frihed for de enkelte Personer. Derimod er der intet Forslag antaget, som gik i Retning af større Sikkerhed for Kirkens egen Frihed, for Kirkesamfundets Frihed og Selvstændighed i Forhold til Statsmagten og stærkere indre Sammenhold. Man er kun gaaet ud paa at opløse Kirkesamfundet, men har ikke givet Bestemmelser, hvorved Lov og Orden i det kunde styrkes. Der er endnu en Betragtning, som bidrager til, at jeg fra et andet Synspunkt vil fraraade disse kirkelige Forandringer. Det er et Punkt hos enhver dansk Mand, at vi engang maatte komme til en nærmere Sammenlutning med Slesvig, og man maa vistnok i høi Grad ønske, at denne Sammenlutning maa blive ikke blot en udvortes, men ogsaa en indre, aandelig. Nu er det vist, at den slesvigfle Befolkning er mere konservativ end den danske ogsaa med Hensyn til kirkelige Anskuelser, og de stærke Forandringer, hvorved en stor individuel Frihed gjøres gjældende i den danske Kirke, affrækkelse Slesvigerne fra at ønske en nærmere Sammenlut-